

Nr 5 maj 2012
Finlands

Synskadade

4 Förbundets
vårmöte 2012

8 Jarkko Setäläs
begreppsstudie

10 Besök på ledar-
hundskolan

Innehåll Nr 5/12

- 3** Ledaren: Arbetet i det tysta
- 4** FSS vårmöte 2012
- 6** Jarkko Setälä: Sak går före språk!
- 10** Finlands Synskadade besökte ledarhundskolan
- 15** Öppet hus på Celia
- 16** Nytt fadderbarnsprojekt i Vasa Svenska Synskadade
- 19** Aktuellt
- 25** Aktuellt i distrikten
- 28** Annonser: Studioutbildning för synskadade

Finlands Synskadade är organisationstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 10 nummer/år i svartskrift, punktskrift, på CD och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 101. Nummer 6/2012 utkommer 21.6, manusstopp 12.6.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00550 Helsingfors
Tfn 09-6962 300

Chefredaktör: Robin Sjöstrand

Tfn 09-6962 3017

e-post: robin.sjostrand@fss.fi

Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:

FSS kansli, tfn 09-6962 300

e-post: kansliet@fss.fi

Pärmbild: Ledarhundssvalpar i Vanda

Foto: Robin Sjöstrand

ISSN 0789-5739

Arkmedia, Vasa 2012

Arbetet i det tysta

Har du en svenskspråkig talsyntes på din dator? Är den till och med finlands-svensk? Har du läst om evenemang för synskadade på svenska i dagstidningen? Eller har en skolklass eller pensionärsförening i din stad fått besök av en synskadad person som berättat om sitt liv på svenska?

Då är chansen stor att det är frukterna av förbundets arbete du åtnjuter i praktiken. Det arbete du kanske aldrig hör talas om och som aldrig får speciellt mycket uppmärksamhet.

Organisationsarbete i form av påverkan, intressebevakning, marknadsföring och attitydförändring är i många fall ett långsamt och otacksamt jobb. Du ser sällan direkta konsekvenser inom en överskådlig framtid och får du någon form av respons är risken stor att det är något missförhållande som ska rättas till. Det är ett hårt, svårt och osynligt jobb och därför anses det av många vara oattraktivt och resultatlöst samtidigt som det är kostsamt.

Låt oss ta ett exempel. Ett lagförslag sänds ut på remissrunda. Vissa instanser hinner reagera, andra nås aldrig av informationen. Vissa fastnar i de byråkratiska formuleringarna och andra hittar ingen substans alls. Man måste ha en obruten kedja av såväl information som sakkun-

skap för att kunna bemöta all den information som kunde vara av värde för sin målgrupp.

Nåväl, efter en knapp vecka är remissrundan klar och lagförslaget är formulerat. Vissa kommentarer finns med, andra målgrupper saknas helt. Nu ska besluten verkställas i praktiken. Vad händer? Kommunen saknar budget, det finns inga pengar för de tjänster du enligt lag borde ha rätt till, tidigast om några år.

Arbetsmängden och den sammanlagda tid alla parter har lagt ner i dylika sammanhang är enorm, medan följderna är tveksamma och skeptiska. Förändringar kräver nämligen ett längre tidsperspektiv än så. Det handlar om undantag, speciallösningar och att kunna anpassa formuleringar enligt så många som möjligt.

Vad jag egentligen vill säga med dessa meningar är att det är lätt att ta sina dagliga tjänster och service för givna. I ekonomiskt osäkra tider är ingenting garanterat. Därför kunde vi alla gynnas av att se över vad det är vi får, och har och vilka som är just våra förbundsspecifika uppgifter.

I och med detta sätter jag tillfälligt punkt för mitt jobb inom FSS och välkomnar min vikarie, Robin Sjöstrand, som ni når på samma telefonnummer.

Framtid och finansiering diskuterades på vårmöte

"Förbundets friidrottstävlingar borde ordnas vartannat år!", "Inte höst och vårmöte utan en enda kongress", "Vi borde vara ett renodlat förbund" och andra kommentarer hördes under FSS framtidsverkstad kring framtid och finansiering under förbundets vårmöte i april.

Sparåtgärder i svåra ekonomiska tider var ett av de stora samtalsämnena på FSS vårmöte som arrangerades den 21-22 april i Valkeakoski. Deltagandet var lågt såvida man ser till realiteten att fyra procent av den röstberättigade medlemskåren representerade hela FSS medlemskår, något som ordförande Bengt Ahlvik också lyfte fram i sitt öppningsanförande.

- Knappt fyra procent av medlemskåren fattar beslut för resterande 96 procent. Min vision är att om vi har nått 20 procent av de synskadade som enligt beräkningar finns i vårt land skulle vi också kunna ha 20 procents närvaro på mötena, menade Bengt Ahlvik.

Under ledning av mötesordförande Leif Karp kunde mötet sedan småningom ta form. Verksamhetsberättelsen godkändes med några små korrigeringar, medan bokslutet väckte diskussion. Många uttryckte bestörtning i förhållande till det stora underskott som påvisades, bland andra FSS hedersordförande Arto Vanhanen. Förbundsordförande Bengt Ahlvik framhöll dock att detta är frågor man är medveten om och arbetar på att korrigera.

- Vi har tillsatt en arbetsgrupp som aktivt funderar på de här frågorna. Vi försöker aktivt hitta medel och går såväl igenom de befintliga kostnaderna som de som kan uppkomma. Så länge man har pengar kan man hålla på, men de tar slut någonstans, avslutade Bengt diskussionen.

Frivillighet belönades

Utöver de ordinarie mötesförhandlingarna utsågs ett valberedningsutskott, dessutom diskuterades många olika förslag till stadgereformer. Som allra sista punkt på agendan förärades Svenska Synskadade i Västnyland ett diplom för sina insatser under Blindveckan 2011. Blindveckans tema senaste år var frivillighet, vilket distriktsföreningen i Västnyland uppmärksammande genom att fira inläsarna av sin lokala dagstidning som dessutom hade jubileumsår.

"Temat för blindveckan var frivilligarbete och det kom tydligt fram i Västnylands verksamhet under veckan. De ordnade en fest för att fira att Västra Nylands tidning fyllt 30 år. Inläsarna, som ställer upp frivilligt, bjuöds in och tackades för sina viktiga insatser. Hela styrelsen del-

■ Birgitta Nordström, ordförande i Svenska Synskadade i Västnyland, tog emot diplommet med anledning av Blindveckan 2011.

tog i planeringen och genomförandet av evenemanget och flera andra medlemmar deltog också", löd en del av motiveringen. Under utdelningen poängterades att alla de distriktsföreningar som deltagit i Blindveckans program deltagit på ett förtjänstfullt sätt.

Efter festmiddag och samvaro på lördagskvällen fortsatte söndagens program under temat planering på längre sikt. Ordina-

rie medlemmar delades in i grupper för att diskutera dels hur förbundet ekonomiskt kunde bereda sig på minskande understöd och dels vilka kurser och aktiviteter medlemmarna vill att förbundet betonar i framtiden. Diskussionen var mycket livlig och man var såväl ense som oense om de stora frågorna kring eventuella sparåtgärder.

Text och foto: Sofia Stenlund

■ Jarkko Setälä har i dag flera olika förtroendeuppdrag och arbetar ofta med kortare projekt, bland annat som auktoriserad translator.

Jarkko Setälä: **“Sak går före språk”**

Med tre universitetskurser kvar till sin magistersexamen har Jarkko Setälä redan en godkänd avhandling pro gradu i bagaget. Ämnet till sin avhandling hittade han bland annat i sin egen mångåriga erfarenhet av översättning och sitt engagemang i synskadefrågor på organisationsnivå.

- Jag har en dröm om att någon dag skapa en termbank, ett termotek för begrepp inom synskadevärlden, säger Jarkko och hänvisar därmed till den stundvisa begreppsförvirring som ibland råder inom handikappsektorn.

Jarkko fungerar idag som ordförande i Svenska Synskadade i Mellersta Nyland, men vid sidan om sina förtroendeuppdrag i olika organ jobbar han med språk och översättning på uppdragsbasis, ofta inom synskadefältet.

I sin gradu har Jarkko utgått från olika termpar och jämfört dem i olika källor. Utöver denna metod går han ännu närmare in på organisationsnivå och granskar vissa texter som är publicerade hos Synskadades Centralförbund samt i FSS egen medlemstidning Medlemsbandet.

Redan på titelbladet lyfter Jarkko fram ett av de allra mest grundläggande begreppen inom synskadeområdet, avhandlingen går nämligen under namnet "Är näkövammainen synskadad eller synhandikappad?" För att inte tala om den diskussion där man frångår begreppet handikappad i sin helhet och förordar att använda "funktionshindrad" eller kanske ännu hellre "person med funktionsnedsättning".

Språkligt politiskt korrekt

När det gäller eufemismer, så kallade försköningar i språket, är Jarkko inte imponerad. Han anser att saker ska benämnas vid deras rätta namn och att man inte ska

vara rädd för att använda sig av gamla beprövade termer. Således är han själv en förespråkare för att hålla kvar begreppet handikappad istället för att använda sig av andra alternativ i den diskussion där man åtminstone i Sverige idag rekommenderar "person med funktionsnedsättning".

- Handikappad och funktionshindrad är inte ens samma sak, hävdar Jarkko. Man kan vara tillfälligt funktionshindrad om man till exempel har brutit armen, men det innebär inte att man är handikappad. När man börjar prioritera politisk korrekthet före sak missar man något väsentligt, fortsätter han.

Jarkko menar att det handlar om vars och ens hänsyn hur man hanterar den begreppssfär som finns. Och att ord som till exempel "neger" anses som stötande bara för att vi rent språkligt har bestämt att det ska vara så.

- Gör det oss till bättre människor om vi försöker jämna ut språket, frågar sig Jarkko retoriskt.

Låt texten ta tid

Eftersom vi idag saknar en gängse termbank med rekommendationer för vilka begrepp vi borde använda och hur ord ska översättas för att följa språkliga normer är diskussionen kring terminologin viktig och aktuell.

Om synskadeorganisationerna till exempel i samban med översättningsarbete är osäkra på något speciellt rekommenderar Jarkko att fortsätta söka i olika källor, att tala med folk, fråga och att försöka kon-

trollera olika auktoritära källor och hur de använder olika begrepp - i motsats till att ge upp och välja ett eget antagande.

Ett exempel är begreppet "aistivamma" som oftast översätts till "sinneshandikapp", också av den stora finansiella aktören Penningautomatföreningen RAY, men det finns många exempel på begrepp som Jarkko tycker att hanteras slarvigt i översättning och textbearbetning.

- Det finns alltid risker när man börjar bearbeta texter. Men man ska vara beredd på att försvara sin översättning eller bearbetning mot en kritisk läsare.

Själv helt tvåspråkig

Jarkko är själv tvåspråkig. I inledningen till sin avhandling pro gradu beskriver han sin egen språkliga resa: när Jarkko som sexåring sattes i svenskspråkig skola för synskadade kunde han inte ord svenska. Idag kan han titulera sig auktoriserad translator mellan språkparen svenska till finska. Han har tankar kring huruvida han skulle behärska att också översätta från finska till svenska i större utsträckning, men än så länge sätter den egna självkritiken stopp.

- Jag är lite av en perfektionist som aldrig

är nöjd när det gäller mina egna texter, säger Jarkko. När jag skriver sitter jag och filar på formuleringarna fram till deadline.

Tjänsterna är hotade

Hans tvåspråkighet har dock fört med sig goda konsekvenser för honom personligen, han har kunnat välja det som passar honom bäst från respektive synskadeorganisation. Som han själv uttrycker det har han till exempel tagit publikationerna från Synskadades Centralförbund och rehabiliteringskurserna från FSS. Jarkko gör heller ingen hemlighet av att han gärna skulle se en fusion mellan de två organisationerna och därmed ett enhetligt synskadefält.

- Språket ska vara sekundärt och tjänsterna primära! menar Jarkko och tillägger att man naturligtvis ändå ska få betjäning på sitt eget modersmål. Synskadesaken är mer hotad än språket, vi måste se sakerna i rätt ordning.

Ett nytt sätt att uttrycka sig har Jarkko och miljontals andra användare hittat i det sociala mediet twitter, där man i form av korta meddelanden förväntas kunna uttrycka budskap eller betraktelser på 140 tecken.

Text: Sofia Stenlund
Foto: Sofia Stenlund och
arkiv, Mari Pennanen

■ Jarkko Setälä ger inte mycket för språkliga förskönelser,. Han är dock mycket självkritisk när det gäller hans egna textproduktion och översättningsarbete.

Fakta: Jarkko Setälä

Ålder: 41 år

Familj: Ensamstående

Intressen: Organisationsarbete, IT, idrott, fåglar och hundar

Nuvarande sysselsättning: Korttids- och projektjobb

Hitta Jarkko på twitter: jarkkosetala

■ Hundarna bor två och två i sina burar, här två ljusa labradorhannar. På ledarhundskolan är hundarna lugna, men ändå nyfikna på nykomlingar.

Där framtidens hjälpredor bor

I dag finns 193 ledarhundar i Finland. Kön för att få en hund är för tillfället tre år lång och underskottet ligger på åtminstone 40 hundar. Det betyder bråda tider för en ledarhundsskola som inte har kapacitet att utöka sin verksamhet under nuvarande omständigheter.

Den första anblicken ger sken av ett helt vanligt radhusområde med en länga hus som ser bebodda ut. Men det ligger en tät hundlukt i luften – det luktar inte illa men lukten skvallrar om vad det här är för ställe. Ledarhundsskolan har haft sin verksamhet stationerad här bredvid fängelset i Vanda sedan 1986.

Den två och en halv hektar stora tomten är helt inhägnad med ett gallerstaket som håller hundarna inne och ovälkomna besökare ute. En bit bort vid något som ser ut som ett uthus hörs hundskall och där ligger mycket riktigt hundarnas burar. Ljudet av tassar mot galler blir högre ju närmare vi kommer. Det finns många som vill hälsa och här finns allt från unghundar på runt ett år, till sexveckors valpar och deras mammor som är äldre avelstikar. Kennelchef Vesa Väkeväinen berättar om förhållandena:

– Vi har anställda djurskötare som tar hand om hundarna. De får vara både utomhus och inomhus och trots att burarna kan verka små trivs hundarna bra här, säger han.

Det märks på hundarna att de trivs. Några dansar ivrigt runt i burarna när vi närmar oss. Andra sitter stillsamt och iakttar, vilket är typiskt för de hundar som finns här. En ledarhund måste vara lugn och inte distraheras av ovidkommande saker. Och de avlas också därefter.

Tydligt är ändå att alla hundar mår bra och det är också något som är viktigt för de anställda. En hund som mår psykiskt dåligt är oberäknelig och en instabil hund går inte att jobba med.

■ Att en ledarhund bär sele innebär att den är i tjänst och därmed inte ska störas.

■ För en liten valp kan det vara spännande att ta steget ut i världen. För den svarta krabaten på bilden dröjer det ännu länge innan han är redo att leda någon genom livet.

Avelsverksamheten en grundpelare

Totalt jobbar 19 personer på skolan och förutom djurskötarna finns hundskolare och laboranter som tar del i verksamheten. Laboranterna är till för spermabanken, som är en stor del av ledarhundsko-

■ Saila Kuokkanen är laborant på Ledarhundskolan. Här förevisar hon en av de behållare som spermiebanken använder när de förflyttar prover.

lans verksamhet. Här ser man till att ingen inavel sker, samtidigt som man också håller reda på och skiljer mellan alla hanar som finns i banken.

– Avelsverksamheten är viktig för oss, och därför har vi varit internationella föregångare med vår spermabank. Vi har över 500 utländska hundar i banken, säger Väkeväinen och tar in oss i laboranten Saila Kuokkanens rum.

Där finns frysbehållare som används för att transportera sädesvätskan när den frysts ner. Kuokkanen berättar att under dagen har två satser fryst ner, varav den ena inte klarade frysningen.

– Vi tinar alltid upp en liten del för att se så att spermier överlever. Det är nämligen alltid en viss del som blir oanvändbar då spermier i vätskan dör.

Fosterfamiljerna viktiga

En av de i övrigt mest grundläggande sakerna för ledarhundverksamheten är fosterfamiljerna. En ledarhund bor nämligen inte hela sitt liv på skolan. Efter att ha klarat ett lämplighetstest som valp, placeras den hos en fosterfamilj, som ska socialisera hunden tills dess att den kan genomgå det slutgiltiga provet om den är lämplig som ledarhund.

– Vi är väldigt tacksamma mot de familjer som ställer upp på den här verksamheten. De är livsviktiga för oss, för utan dem så skulle vi inte ha några ledarhundar alls, säger Väkeväinen.

Han berättar om en familj i Vasa som är inne på sin 24:e hund.

– Det är ofta så att barnen tar över efter

■ Kennelchefen Vesa Väkeväinen gav en rundtur på ledarhundskolan och berättade om verksamheten.

föräldrarna. Ledarhundsadoptionen går i familjen så att säga. I just den här familjen har döttrarna tagit över när mamma inte orkade mera, och det är underbart att se.

De hundar som efter att ha varit i en fosterfamilj blir refuserade i det slutgiltiga lämplighetsprovet möter ett lite annat öde än de som genomgår skolningen. – Antingen adopteras de ut, eller så åker de till länder som inte har lika stora krav

som vi. Frankrike har till exempel mindre krav på en ledarhund, och de används inte till lika många saker som i Finland. Därför fungerar även refuserade finländska hundar där, säger Väkeväinen.

Skolningen lång och krävande

I Finland, där kraven är högre, får de hundar som genomgå en lång skolning. Först inleder man med att lära hunden de mest elementära sakerna, för att sedan gradvis

göra träningen svårare. När hunden kommit upp till en viss nivå tas den blivande ledarhundsföraren med i bilden och då börjar det slutgiltiga skedet i träningen.

– Det är en lång process som kräver mycket tålamod från föraren. I övergångsperioden är det vanligt att hunden går tillbaka i utvecklingsskedet och det kan ibland orsaka frustration hos våra förare, säger Väkeväinen.

Fördelningen mellan hanar och tikar är ungefär hälften vardera. Hanarna är oftast mera lättränade.

– Men tikarna har visat sig vara betydligt segare i arbetslivet, så det går ut på ett, säger Väkeväinen.

Fördelen betydande

För de som väljer att skaffa en ledarhund kan fördelarna med den nya livskumpanen bli väldigt stora. En hund är inte bara en ledsagare – den är också sällskap och trogen i vått och torrt om den behandlas väl. Men Väkeväinen höjer också ett varningens finger.

– Det innebär också ett ansvar att skaffa ledarhund. Den ska ha motion regelbundet och dessutom matas. Att åta sig ansvaret för en annan varelse är ett åtagande

som måste tas seriöst, säger han.

De som visar intresse får gå igenom en introduktionskurs. Om någon känner att de inte klarar av att ta hand om en hund kan sedan tacka nej.

– Men det är få som sist och slutligen faller bort i det skedet. Viktigast är att var och en får avgöra om ansvaret väger upp nytan som hunden gör. De flesta anser att det är så, säger Väkeväinen.

Det händer ibland att en förare fråntas en hund, men det är något som enligt Väkeväinen sker väldigt sällan.

– Vi äger alla hundar och har rätten att ta dem från föraren om denna missköter hunden och inte ger den vad den behöver. Det är en säkerhet som är bra för både vår del och för hundarnas och förarnas del.

Ledarhundskolan lever med ett konstant privatiseringsshot. För Väkeväinen är det viktigt att skolan hålls i statens regi.

– Det här är en tjänst som ska erbjudas alla som vill ha den. Om tjänsten privatiseras kommer pengar att spela en roll. Det bästa med systemet i dag är att ingen har möjlighet att gå före i kön, utan det är lika för alla, säger han.

Text och foto: Robin Sjöstrand

Öppna dörrar till talbokens värld

Kan en enda person påverka att en bok läses in och kan lånas ut av Celia? Vad händer med den fysiska versionen av de böcker Celia läser in efter att de är färdiga? Dessa två frågor och många fler fick lyssnarna svar på då det ordnades Öppet Hus på Celia.

Ungefär trettio aktiva och engagerade talboksläsare hade samlats för att lyssna till programmet under den temadag kring talböcker som Celia ordnade den 10 maj. Man hade skapat en dramaturgisk kurva som skildrade en enda talboks väg från att den blir utvald ur bokhandelns hylla till färdig produkt och de olika skedena i produktionsprocessen den genomgår. Denna bok blir sedan en av de cirka 1000 talböcker Celia producerar per år.

- Vi har samma kriterier som andra bibliotek när vi väljer vilka böcker som ska läsas in, säger samlingschef Marjut Puominen, som ingår i den grupp på 25 personer som utgör det råd som tar in böckerna. Vi ska ju ha ett så stort och mångsidigt utbud som möjligt.

Många talboksläsare var intresserade av vad de som läser in talböckerna hade att säga, och med två representanter på plats fick alla svar på sina inläsarfrågor. De som läser in böcker på Celia har lite olika bakgrund, och vissa läser till och med in hemma och överför materialet från egen apparatur. På frågan om man som inläsare läser igenom boken på förhand svarade mångåriga inläsaren Inkeri Wallenius så här:

- Jag har på senare tid insett att det lönar sig att läsa igenom boken på förhand.

Men om det är en deckare brukar jag till exempel spara de sista sidorna för att behålla någon spänning också för mig själv. Evighetsdiskussionen kring vilken nivå av inlevelse man ska bidra med som inläsare väckte också diskussion. Idag håller man en relativt låg profil när det gäller att leva sig in och "skådespela", men genom att sända in respons kan man som läsare påverka resultatet i den riktning man önskar.

Och hur är det då med de två frågeställningarna i ingressen?

Kan en enda person påverka att en bok läses in på Celia?

Svaret är ja. Många hör av sig med önskemål och det lönar sig att fråga. Ungefär åttio procent förverkligas.

Vad händer med böckerna efter att de lästs in?

De finns kvar hos Celia för att man eventuellt ska kunna kontrollera något i efterhand. Dessutom kan personalen låna böckerna i utbildande syfte.

Om man vill ge respons på Celias böcker, inläsare eller övriga verksamhet uppmanas man ta kontakt. Om man vill prova på att jobba som inläsare själv kan man också kontakta dem för att boka tid för röstprov.

Text: Sofia Stenlund

■ Elever från Irente school for the blind framför en sång under ett av sina utexamineringsevenemang.

Nytt fadderbarnsprojekt för Vasa Svenska Synskadade

Ibland är det lättare att se sin egen nöd än andras, konstaterar Britten Ny-lund i denna artikel om hur Vasa Svenska synskadade drar sitt strå till stacken angående andras välfärd. Distriktsföreningen stöder nämligen en skola för blinda i Tanzania, ett av världens fattigaste länder.

Även om det finns fattiga i dagens Finland så lever de flesta av oss i välstånd och överflöd. Nog om man jämför med de allra fattigaste i världen. Många av oss synskadade lever på sjuk- eller ålderspension

och kan tycka att vi är fattiga om vi jämför med när vi jobbade eller om vi ser på dem som tjänar mycket i samhället. Men om vi jämför oss med de synskadade i tredje världen, då lever vi i överflöd åtminstone

vad gäller pengar och materiella ting. Tack vare bl.a synskadeorganisationerna som har kämpat för våra rättigheter så har vi tillgång till olika stödformer och hjälpmedel som gör att vi kan leva ett gott liv. När man inser att man har det bra och att det finns andra som lider nöd föds tanken på att hjälpa dem som har det sämre. I Vasa föreningen har vi haft ett fadderbarn, Kristina Isodorski, från Estland. Nu har hon blivit vuxen och hjälpbehovet är inte lika stort som tidigare så det blev dags att hitta ett nytt fadderbarn.

Barnen är landets framtid

Styrelsen ville satsa på synskadade i tredje världen så valet blev föreningen Schoolkids light (bildades 22.12.2011) som stöder en blindskola i Lushoto, Tanzania. På månadsträffen i april besökte Schoolkids lights ordförande Reidar Wilkman oss och informerade om den nystartade föreningen. Han har tillsammans med sin fru rest runt i världen och 1995 kom de till östra Afrika. Först Kenya och sen Tanzania. Där kom de i kontakt med Barbro Finskas-Mushendwa som länge bott i landet och kände förhållandena väl.

När paret Wilkman såg förhållandena i landet med bland annat stor fattigdom så ville de hjälpa till på något sätt. För att åstadkomma förbättringar på längre sikt beslöt de att satsa på barnen och deras skolgång. Barnen är ju ett lands framtid.

Deras vän Barbro hittade en skolföreståndare som inte låter pengarna gå till en Mercedes åt sig själv utan till det de är äm-

nade för, nämligen barnen. Skolan heter Irente school for the blind och bedrivs av den evangelisk lutherska kyrkan i Tanzania. Skolan är en del av ett större komplex med skolor även för andra handikappade. Det finns grundskola, gymnasium och universitet på området.

Skolan grundades på 60-talet och har 65 elever. De blinda eleverna får gå i blindskola klasserna 1 till 4. Där undervisas de på swahili. Sen ska de integreras med vanliga elever i de högre klasserna och där är undervisningsspråket engelska. Av lärarna är 50 procent blinda, före detta elever.

Elevernas uppehålle i Tanzania ska bekostas av föräldrarna. Årsavgiften är 10.000 shillings, eller cirka fem euro. Men nästan ingen har några pengar. Så därför är det ett stort problem att få pengar till barnens skolgång. Tanzania hör till ett av världens fattigaste länder.

Stor hjälpmedelsbrist

Blinda barn har det mycket svårt och göms ofta undan i hemmen. Därför söker personal från blindskolan upp dem och tar dem med till skolan. Där får de undervisning, bo på internat och äta tre mål om dagen. Maten består till största delen av ugali, majsgröt. Men nu har man skaffat en ko, sex getter, 200 höns och en tupp.

Tuppen heter Reidar. Schoolkids light har finansierat djuren. En del av det som djuren producerar går till mat åt barnen och en del säljs för att få inkomster eller andra

varor. Det råder stor brist på det mesta i skolan. Man har EN vit käpp, EN punktskriftsmaskin och 4 läs-tv. VSS kommer att bidra med 20 euro i månaden som ger 2-4 barn uppehälle för ett år. Dessutom done-rade föreningen två punktskriftsmaskiner av modell Erika och punktskriftsalfabeten.

Bidragen kanaliseras via föreningen Schoolkids light och går oavkortat till barnen i form av donationer eller saker. Föreningen Schoolkids lights administrativa kostnader bestrids av föreningens 27 medlemmar.

Som avslutning på månadsträffen, och informationen om det nya fadderbarnsprojektet, diskuterades hur föreningen kunde bidra i framtiden. Många förslag

framkastades till exempel att alla barnen borde få en braillecell, punktskriftsböcker, instrument som munharpa som man kunde försörja sig med. Någon föreslog att barnen kunde utbildas till borstbindare, korgmakare och dylikt som passar för blinda personer. Det finns kunnande på området bland seende i landet.

Vi uppmanades också att samla in gamla förstoringsglas, vita käppar och annat som inte används mera så kommer Reidar Wilkman att ta med det till barnen som på så sätt får ett enklare liv och en ljusare framtid. Många av deltagarna på träffen var tagna av vad de hade fått höra och tyckte att nog har vi det bra här i Finland.

Som avslutning ett citat av Moder Teresa: **"Vi kan inte göra storverk, bara små gärningar med stor kärlek."**

Text: Britten Nylund
Foto: Irente Blind School

Fakta: Finska Missionssällskapet i Tanzania

Arbetet inleddes år 1948

Totalkostnader för verksamheten (år 2010): 2,4 miljoner EUR

Kyrkan står för cirka 40 procent av hälso- och sjukvården i Tanzania. Endast drygt hälften (65 procent) av de tanzanianska barnen börjar grundskolan och endast sex procent fortsätter till högstadiet. Det finns för få skolor, och många har inte råd att gå i skola. Staten har som mål att grunda ett läroverk i varje kommun, men lärarbristen är stor. FMS finansierar via den lutherska kyrkan i Tanzania många skolor därav även skolor för blinda.

Aktuellt

Blindas Vänner donerar hjälpmedel till synskadade

De Blindas Vänner rf och Lidl Suomi Ky undertecknade i april i år ett samarbetsavtal om en donation på över 1800 vardagshjälpmedel åt synskadade. Donationssamarbetet har ingåtts med anledning av De Blindas Vänner 125-årsjubileum. Avtalet undertecknades av verkställande direktör Ture Tähtinen från De Blindas Vänner och Lidl Suomi:s verkställande direktör Lauri Sipponen.

De Blindas Vänner donerar 1000 talande personvågar till synskadade via Synskadades Centraförbunds och Förbundet Finlands Svenska Synskadades distriktsföreningar. Senare kommer föreningen ytterligare att donera 300 vågar bland annat genom olika kampanjer. De talande vågarna kom till Finland i månadsskiftet maj-juni och har eventuellt redan nått någon distriktsförening.

På samma gång bekräftades att Lidl Suomi deltar i De Blindas Vänner hälsokampanj genom att till synskadade donera 200 talande blodtrycksmätare och 300 förstoringsglas med inbyggt ljus. Också dessa produkter delas ut via distriktsorganisationerna. Blodtrycksmätarna och förstoringsglasen kommer i månadsskiftet augusti-september.

De Blindas Vänner rf:s och Lidl Suomi Ky:s avtal representerar en modern samarbets-

■ FSS organisationsledare Matthias Jakobsson har ställt sig på en talande våg. En av de 71 stycken som genom De Blindas Vänner donation når finlands-svenska synskadade.

modell: man ombesörjer så effektivt och billigt som möjligt sådana vardagshjälpmedel som synskadade behöver för att må bättre. Fördelen för synskadade är att man för samma penningssumma får produkter till flera personer.

Genom donationen av talande vågar vill De Blindas Vänner främja de synskadades hälsa och välmående och förebygga uppkomsten av sjukdomar. En positiv viktkontroll är ett effektivt sätt att förebygga bl.a. typ 2-diabetes och andra sjukdomar. Med

hjälp av en talande våg kan den synskadade självständigt kontrollera sin vikt.

- Vi är mycket tacksamma för donationen och uppmuntrar alla våra medlemmar att vara uppmärksamma när det gäller sin hälsa, menar FSS organisationsledare Mathias Jakobsson.

FSS får sammanlagt 71 vågar, antalet är graderat enligt det totala medlemsantalet. Det antal som tillfaller distriktsföreningarna är i sin tur graderat enligt deras andel medlemmar.

Källa: De Blindas Vänner

Mikaela Hasán belönades för arbete med DUV-teatern

Hugo Bergroth-priset gick i år till regissören Mikaela Hasán. Hon fick priset för att hon i sitt arbete med DUV-teatern gjort en språklig insats utöver det vanliga.

DUV-teatern består av skådespelare med och utan intellektuell funktionsnedsättning och en handfull professionella teaterarbetare. Skådespelarna har ofta svårare än andra att förmedla sina tankar och känslor till omvärlden. De berättelser som teatern framför är skådespelarnas egna. Målet är att skapa konstnärligt utmanande

teater utgående från skådespelarnas personligheter, talanger och förmågor.

Hugo Bergroth-priset är på 5.000 euro. Priset delades ut på en språkvårdsdag på Hanaholmen. Samtidigt tilldelades Senja Larsen, kvinnan bakom facebooksidan "Senja opettaa sinulle ruotsia", en språksporre på 1.000 euro.

Hugo Bergroth-sällskapet stiftades 1992 för att främja och vårda det svenska språket i Finland och stärka den språkliga samhörigheten.

FPA börjar banda in kundsamtal

FPA förnyar sina serviceformer. Inbandningen av samtal möjliggör förmånsansökan genom telefonsamtal.

I år blir det möjligt att ansöka om nya förmåner muntligt. I fjol testades muntlig ansökan om garantipension och det fick ett positivt mottagande. Förutom ansökan om garantipension blir det möjligt att ansöka om ålderspension och förtida ålderspension muntligt genom att ringa servicenumret i början av sommaren.

- Då samtal bandas in kan uppgifterna bestyrkas och säkerställas efteråt, konstaterar chefen för kontaktcentret Pirjo Myyry.

Kunderna kan ringa tolv servicenummer, som är indelade enligt livssituation. FPA har totalt ungefär två miljoner samtal om året.

Tekniken har testats redan tidigare i år. Kunderna informeras automatiskt vid samtalets början om att "FPA bandar kundsamtalerna för att säkerställa servicekvaliteten och för att utveckla kundtjänsten".

De bandade samtalerna sparas ungefär i ett års tid. Samtalet kan vid behov spåras från datasystemet.

Bandupptagningarna hanteras omsorgsfullt och datasäkerheten uppfylls. På FPA:s webbplats finns information om hurudana uppgifter FPA bandar och för vilka ändamål de används.

Bankerna och försäkringsbolagen har bandat kundernas samtal redan i åratal. Andra myndigheter som bandat samtal är bland andra nödcentralerna, migrationsverket och rättsväsendet.

Källa: www.fpa.fi

Handikappfrågor får synlighet på "Världen i byn"

Kulturer från hela världen möts i Kajsaniemi i Helsingfors den 26–27 maj. Festivalen bjuder på världsbilder, möjligheter, musik, cirkus, dans, teater, konst, frivillighet och medborgaraktiviteter för vuxna som för barn.

Evenemanget erbjuder ett tillfälle att få nya perspektiv på mångkulturell tolerans,

utvecklingssamarbete och globala frågor samt möjligheter att inverka i den egna vardagen.

På taiga-scenen kl. 11.40–12.00 på söndag kan du höra Tuomas Tuure intervjuar Josephine Lazarus och Daniel Trum från synskadeorganisationen i Namibien. De berättar om vad rösträtt betyder för dem

samt hur man förverkligat möjligheterna för synskadade att rösta självständigt i Namibien. Intervjun görs på engelska utan tolkning.

Världen i byn är en gratis familjefestival som ordnats sedan år 1995. Festivalen är en by som är öppen för alla. Byn fungerar som en träffpunkt där kulturella smakbitar och överraskningar från världens olika hörn presenteras.

Kepa r.f. är huvudarrangör för festivalen Världen i byn. Kepa är en paraplyorganisation för nästan 300 finländska medborgarorganisationer som idkar utvecklings-samarbete eller på annat sätt arbetar med u-landsfrågor och globala frågor. Utrikesministeriet stöder Kepas verksamhet genom sitt anslag för utvecklingssamarbete.

Över 400 organisationer och andra samarbetspartners deltar i festivalen Världen

i byn. Under veckoslutet i maj exponerar över 200 medborgarorganisationer, läroanstalter, museer, myndigheter och företag i Kajsaniemi.

I festivalen deltar även många finlands-svenska medborgarorganisationer, däribland Stödpersonsverksamheten.

Källa: www.maailmakylassa.fi

YLE-lagarna till riksdagsbehandling

Regeringen har överlämnat lagpropositionerna om förnyandet av finansieringen av Rundradion till riksdagen. Innehållet i propositionerna förändrades inte i nämnvärd mån under remissrundan.

Nivån för finansieringen av Rundradion föreslås bli 500 miljoner euro år 2013. Därefter ska nivån justeras så att den följer den årliga höjningen av kostnadsnivån. Kommunikationsverket får till uppgift att

övervaka användningen av medlen för allmännyttig verksamhet på ett effektiviserat sätt.

Kostnaderna för Rundradions allmännyttiga verksamhet ska från och med ingången av 2013 täckas med en ny rundradioskatt, som är 0,68 procent av det sammanlagda beloppet för skattskyldiga personers sammanlagda förvärvs- och kapitalinkomster.

Televisionsavgiften föreslås bli slopad i samband med reformen, men den tas ut på vanligt sätt ända tills slutet av 2012.

Det föreslås att skatten skulle ingå i förskottsinnehållningsprocenten i likhet med inkomstskatten. Rundradioskatten ska enligt förslaget inte gälla personer under 18 år.

Minimibeloppet för den föreslagna skatten är 50 euro och maximibeloppet 140 euro. Skattebelopp på mindre än 50 euro debiteras alltså inte alls.

Den rundradioskatt som samfund betalar ska basera sig på omsättningen så att

skattebeloppet blir 350 euro om omsättningen överskrider 400 000 euro och 700 euro om omsättningen överskrider en miljon euro.

Förhandsutvärderingen av betydande nya tjänster kommer att bli en ny uppgift för Rundradians förvaltningsråd när det gäller styrningen av och tillsynen över Rundradion. Utöver reformerna som gäller finansieringen av och tillsynen över Rundradion ska även innehållet i den allmännyttiga verksamheten preciseras så att det svarar mot dagens behov.

Källa: Kommunikationsministeriet

Esko Jantunen återvald ordförande för Synskadades Centraförbund

Synskadades Centraförbund återvalde filosofiemagister Esko Jantunen, 57, som förbundets ordförande på förbundsmötet som genomfördes 5-6 maj. Jantunen inleder nu sin tredje mandatperiod som förbundets ordförande.

Tammerforsbon Jantunen har länge fungerat också på regionnivå inom handikappolitiken, till exempel som ordförande för Tammerfors handikappråd och i förtroendeuppdrag för Tampereen Seudun Näkövammaiset ry. Tidigare jobbade han inom ekonomi- och IT-området, men han är numera pensionerad.

Som första viceordförande för den kommande fyraårsperioden valdes Minna Kejonen och som andra viceordförande Jukka Jokiniemi. Utöver dem valdes också följande åtta personer in i styrelsen: Eija-Liisa Markkula, Harri Ivonon, Jarno Saapunki, Katja Heinonen, Lasse Jalonen, Marjatta Lackman, Markku Vaittinen och Tuomo Burman.

Till förbundsfullmäktiges ordförande valdes Timo Lehtonen och till viceordförande valdes Kari Vähänen.

Källa: Synskadades Centraförbund

Handikappidrotten får eget frimärke

Den 7 maj 2012 fick de internationellt framgångsrika finländska handikappidrottarna ett eget frimärke

De två frimärkena på miniatyrarket Handikappidrott pryds av världsrekordhållaren, världsmästaren och Paralympicsvinnaren i rullstolsracing Leo-Pekka Tähti och bågskytten Saana-Maria Sinisalo som har tagit poängplats i handikapp-VM. Båda idrottarna är också stora medaljhopp i nästa Paralympics i London 2012.

Utöver frimärksmotiven pryds miniatyrarket av andra framgångsrika handikappidrottare: goalballspelarna Petri Posio och Erkki Miinala, judokan Jani Kallunki samt cyklisten Jarmo Ollanketo med piloten Marko Törmänen.

- Det har inte tidigare gjorts frimärken med temat handikappidrott i Finland, och Paralympics i London 2012 är en utmärkt anledning att uppmärksamma våra inter-

nationellt framgångsrika idrottare med ett eget frimärke. Leo-Pekka Tähti var given som frimärksmotiv tack vare hans fantastiska idrottsprestationer. År 2011 utsågs han till årets friidrottare 2011 av Finlands idrottsförbund och till årets handikappidrottare av Finlands Handikappidrott och -motion VAU, säger Tommi Kantola, produktchef på Itella Posten Ab.

Frimärket har designats av Klaus Welp. Miniatyrarket förses med texten Handikappidrott i blindskrift på finska och svenska och information om att det är fråga om 1:a klass frimärken. Miniatyrarket utkommer i en upplaga på 400 000 stycken.

En viktig bakgrundsfaktor inom handikappidrotten är idrotts- och motionsförbundet Finlands Handikappidrott och -motion VAU rf. VAU är grenförbund för närmare 40 olika grenar och främjar mångsidig handikappidrott och -motion.

Källa: Itella.fi

Nya kontaktuppgifter till Finlands Synskadade

I och med Finlands Synskadades chefredaktörs ledighet ändras kontaktuppgifterna till viss del.

Som vikarierande chefredaktör fungerar fil. stud. Robin Sjöstrand, 28 år från Jakobstad. Robin har senast frilansat som redaktör på Yle i Vasa samt på Vasabladet. Han har studerat masskommunikation och

svenska vid Åbo Akademi och har lång erfarenhet av föreningsaktiviteter.

Hans e-postadress är robin.sjostrand@fss.fi och hans telefonnummer är densamma som tidigare, det vill säga 09-6962 3017. Prenumerationsärenden sköts som vanligt via kansliet. Ta gärna kontakt!

Aktuellt i distriktet

Vasa Svenska Synskadade r.f.

MEDLEMSTRÄFF I MAJ:

Tisdagen den 22 maj bussutflykt till Maxmo skärgård.

Start från Lyktan kl.10, rundtur i skärgården med Henrik Fågelbärj som guide, lunch kl.12.30 på restaurang Nabben i Tottesund. (www.nabben.fi) Besök vid Klemetsgårdarna i Kärklax och på hemvägen stannar vi till vid Tesses Café vid Vassor fjärden för kaffe med dopp. Pris: 20€. Bindande anmälan senast 15.5 före kl.12. Sommarens medlemsträff ordnas i samarbete med Sideby församling.

Vi åker till församlingens lägergård Jonnsborg i Sideby onsdag 29.8 kl.11-16. Buss från Lyktan. Program, lunch, kaffe och gemenskap. Lägergården ligger vackert vid havet i Sideby. (<http://www.lappfjard-kristinestadsforsamling.fi/?jonnsborgs-laegergaard.htm/>) Anmälan och mera info från kansliet.

Vi ser musikalen "Kristina från Duvemåla" 15 - 16.9 på Svenska Teatern i Helsingfors. Researrangör är Ekmans bussar. Start från Lyktan ca kl.8.30, föreställning kl.18.30. Övernattning och frukost på hotell Marski. Hemfärd kl.12 på söndagen. Resan är fullbokad!

Distriktsföreningen Vasa svenska synskadade r.f. vill även hälsa alla hjärtligt välkomna till den Österbottniska slätten i

Vörå och till FSS friidrottsmästerskap och bocciatävlingar på Norrvalla i Vörå 8-10.6. Hoppas vi ses där!

Alla anmälningar görs till distriktssekreterare Febe Mörk på tfn 06-317 0654 eller 045-321 3320 må-to kl.9-11 eller per e-post: vasasynskadade@netikka.fi. Kansliet är öppet må-to kl.9-14.

Svenska synskadade i Mellersta Nyland r.f.

Vårens program börjar närma sig sitt slut. Den 28 maj blir det glassfest på balkongen. Vi träffas ännu den 4.6. på Hörnan. Sista vattenjumban är den 25.5. På hösten ryms det nya simmare med i gruppen. Anmäl dig till kansliet.

Den 25.8. gör vi en utfärd till Borgå med J.L.Runeberg och kommer tillbaka med abonnerad buss via Brunbergs "godisbutik". Anmäl dig till kansliet senast 7.5. Kansliet håller sommarstängt 11.6.-20.8. Första måndagsträffen är 20.8.kl.13. Styrelsen och Barbro önskar alla medlemmar En Skön Sommar!

Mera om vårt program finns på de kommande medlemsbanden, så lyssna på dem! Vi träffas på Hörnan! Kansliets öppethållningstider är: må-ti 9.30 - 13.30
Tel. 09-612 1779

Norra Österbottens Svenska Synskadade r.f.

Inför förbundstävlingarna i Vörå tränar vi boccia och friidrott vid Idrottsgården i Jakobstad på tisdagar i maj och juni. Vi spelar boccia kl 10.30 och tränar friidrott från kl 12.30.

Vårens sista Mimosel träff i Karleby hålls tisdagen 29.5 kl 14 på Emeliehemmet.

Mera info om verksamheten på medlemsbandet och ÖT:s minneslista (lörd) eller från Fyren.

Välkomna med!

Ann-Sofie och styrelsen

Svenska Synskadade i Västnyland r.f.

Årets sommarresa blir en heldagsutfärd onsdagen den 11 juli 2012 med start i Hangö kl. 8.00.

Dagen har rubriken 'känn din hembygds historia' och blir en bruksrunda till Svartå, Antskog och Fiskars bruk. I samband med lunchen i Kopparsmedjen kan deltagare besöka utställningar och göra inköp i Fiskars.

Resan fortsätter till Åminnefors järnbruk och Billnäs bruk. Guide medföljer från Karis. Resan kostar 25 euro per deltagare. Bussens tidtabell meddelas i nästa nummer av FS.

Anmälan senast torsdagen den 28 juni 2012 till Eeva Hanner tfn 050-595 4946 eller till Birgitta Nordström tfn 019-231 118 eller 044-336 8060. Välkommen med på resa! Styrelsen.

Medlemskap i Västnyland:
Önskar Du bli medlem i föreningen Svenska synskadade i Västnyland rf?
Kontakta då rehabiliteringsrådgivare Britta Nyberg på tfn 050-561 2951

Ålands Synskadade r.f.

God dag!

Våren är äntligen här och därför har föreningen inte så mycket aktiviteter på gång. Det är snart sommar och under sommaren har föreningen alltid sommaruppehåll och jag organisationssekreterare Erika Strömberg-Jansson tar semester under juli-månad.

I augusti går jag på mamma-ledighet och det gör att min vikarie förmodligen börjar den 1 augusti, men det är inte bestämt ännu.

Arbetet för att tillsätta en vikarie för mig är fullt på gång och sista ansökningsdag är den 18 maj.

Syntolkning

Syntolkningen fortsätter som vanligt under sommaren men anmälningarna kommer inte att göras till mig Erika Strömberg-

Jansson utan det tar styrelsen hand om. Vi planerar att göra teaterbesök, biobesök och naturligtvis syntolkning av fotbolls-matcherna på Wiklöf Holding Arena. Har ni önskemål höra av er till styrelsen.

Ledsagare

Föreningen har flera utbildade ledsagare. Kontakta organisationssekreterare Erika ifall du behöver en ledsagare.

Kurs

Är du intresserad av att lära dig Borstbinding, anmäl dig till Erika, tel. 04573438950.

Aktiviteter

Boccia-spelandet på Ankaret har tagit sommaruppehåll och mer information om tider kommer senare, samma är det med simningen på Folkhälsans Allaktivitetshus, de har också sommaruppehåll och information om fortsättningen kommer senare. Yogan på Ankaret slutade förra veckan och vi hoppas på en fortsättning till höst.

Nya prenumerationsavgifter

Under höstmötet bestämdes även nya prenumerationsavgifter för år 2012. Avgiften bestämdes enligt styrelsens förslag, ordinarie medlem och helår 100 € och halvår 70 €. Som icke medlem och helår bestämdes 120 € och halvår 80 €.

Kontaktuppgifter!

Organisationssekreterare, Erika Ström-

berg-Jansson finns anträffbar på Ankaret, Johannebovägen 7, måndagar kl. 9-13, och på HandiCampen, Skarpansvägen 30, torsdagar-fredagar kl.9-15.30.

Kom gärna in till mig eller ring!

Ankaret, tel. 018-19670

HandiCampen, tel. 018-527 362

Mobil: 0457 34 38 950

E-post: aland.syn@aland.net

Hemsida: www.handicampen.ax/syn

Bli medlem

Välkommen som medlem i Ålands Synskadade r.f. antingen som ordinarie eller som stödjande medlem.

Som ordinarie medlem krävs läkarintyg. Kontakta då ögonpolikliniken på telefon 018-535339 och tala med Nina Jansson.

Medlemsavgift för ordinarie medlemmar är 10 € och för stödjande 15 €.

Som medlem får du medlemsbrev, FSS-tidningen, HandikappBulletinen och andra utskick. Du kan även delta i andra arrangemang. Du kan stöda Ålands Synskadade r.f. genom att göra en inbetalning till föreningen, som gåva eller donation till bankkonto

ÅAB: 660100-2305365

Ha en bra dag!

Organisationssekreterare Erika Strömberg-Jansson

Utbildningar för synskadade

Svefi, Sverigefinska folkhögskolan, erbjuder ett antal kurser för synskadade. Vi har hjälpmedel och material som är särskilt anpassade för synskadades behov. Som synskadad studerar du tillsammans med seende elever. Dessa kurser erbjuder vi till dig som är synskadad under läsåret 2012-2013:

Allmän kurs för synskadade - För dig som är synskadad och som vill få behörighet till vidare studier eller förbättra dina baskunskaper inom olika kärnämnen. Du väljer själv vilka ämnen du vill studera. Kursen drivs med teknik, hjälpmedel och litteratur som är särskilt anpassade för synskadades behov.

Allmän kurs: Ljudteknik för synskadade - För dig som är synskadad och som vill studera ljudteknik samt få behörighet till vidare studier eller förbättra dina baskunskaper inom olika kärnämnen. Kursen drivs med teknik, hjälpmedel och litteratur som är särskilt anpassade för synskadades behov.

Ljudteknik för synskadade: Särskild kurs - För dig som är synskadad och som känner att ljudtekniker är ett yrkesval att satsa på. Kursen drivs med teknik, hjälpmedel och litteratur som är särskilt anpassade för synskadades behov.

Allmänna kurser låter dig främst läsa de kärnämnen du saknar godkända betyg i, eller som du kanske bara är intresserad av.

Särskilda kurser har specifika inriktningar och är till för att ge dig en solid grund att stå på innan du söker dig vidare.

Med "kärnämnen" menas svenska, engelska, matematik, samhällskunskap, religionskunskap samt naturkunskap. Om du vill få högskolebehörighet läser du de kärnämnen du ännu ej har godkända betyg i.

Du som är intresserad kan vända dig till Anton Johansson på något av följande sätt. Telefon: 0922 688 24 E-post: anton.johansson@svefi.net

Trots att sista ansökningsdag har gått ut kan du fortfarande söka till ovanstående kurser. Ansök nu!

Varmt välkommen!